

Fractie Ons Voerendaal

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Voerendaal
		39260	16-06-2017
Onderwerp		Behandeld door	Bijlagen
Laaggeletterden		S. de Gijsel	-

Geachte heer Van Dinther,

Bij schrijven van 26 april jl. heeft u ons een aantal vragen laten toekomen inzake het thema laaggeletterden. Hieronder treft u de beantwoording per vraag aan:

- Deelt het college met Ons Voerendaal dat laaggeletterdheid in het huidige digitale informatietijdperk een probleem is waarmee de kloof tussen (digitaal) geletterden en (digitaal) ongeletterden groter kan worden?**

Laaggeletterdheid is naar onze mening een aandachtspunt van alle tijdperken. Het is echter wel zo dat laaggeletterden in het digitale tijdperk meer moeilijkheden kunnen ervaren.
- Kan de wethouder ons aangeven in hoeverre laaggeletterdheid een probleem is in Voerendaal? Wat zijn de aantallen per kern waar we over spreken?**

Aantallen per kern zijn niet beschikbaar noch specifieke aantallen voor de gehele gemeente Voerendaal. Zoals meermaals mondeling is aangegeven zijn landelijke percentages ten aanzien van laaggeletterdheid beschikbaar welke ook naar Voerendaal vertaald kunnen worden. Echter wat wij veel belangrijker vinden is om na te gaan in hoeverre laaggeletterdheid het zelfstandig functioneren en participeren in de maatschappij belemmert. Wij zullen minder inwoners van Voerendaal 'in beeld' hebben dan welke op basis van de normeringen in Voerendaal wonen. Echter een groot deel van deze doelgroep heeft binnen zijn / haar netwerk en functioneren in het leven, ondersteuning en compensatie waardoor zij goed zelfstandig kunnen participeren in de maatschappij. Wij realiseren ons dat, onder het door Ons Voerendaal veel gebruikte motto 'meten is weten', het onbevredigend is dat wij geen exacte aantallen kunnen overleggen maar we zijn wel overtuigd van een goed (voorliggend) voorzieningenaanbod en sociale infrastructuur in Voerendaal welke tegemoet komen aan het verminderen van laaggeletterdheid.

3. **Wat zijn de ervaringscijfers over laaggeletterdheid in Voerendaal?**
Circa 10-16 procent van de potentiële beroepsbevolking in de regio Parkstad is laaggeletterd. Daarnaast is een nog groter percentage van de 65-plussers laaggeletterd. Het aantal deelnemers dat in 2016 in de gemeenten Voerendaal is bereikt met formele volwassen educatie is 13. Verder hebben in 2016 gemiddeld 17 personen per week deelgenomen aan de Taalclub.

4. **Aangezien de wethouder aangeeft dat cijfers nog dienen te worden omgerekend: sinds wanneer en hoe staat laaggeletterdheid in Voerendaal op de bestuurlijke agenda?**

Laaggeletterdheid heeft te allen tijde bestuurlijke en ambtelijke aandacht gehad door te participeren in volwasseneducatie, door het uitvoeren van de Wet Taaleis (zie hieronder) en door aanvullende en voorliggende ondersteuning te bieden via de Taalclub.

5. **Hoeveel gevallen worden per jaar opgespoord door de gemeentelijke voorzieningen (van Kompas tot taalclub)?**

Kompas beoordeelt niet gericht het taalniveau/laaggeletterdheid. De taak volwasseneducatie is geen directe taak van Kompas, maar van de gemeenten. Dit betekent niet dat Kompas geen aandacht heeft voor laaggeletterdheid. Om bewustwording m.b.t. laaggeletterdheid binnen de organisatie te vergroten, worden coaches en casemanagers opgeleid om laaggeletterdheid te herkennen. Tevens investeert Kompas erin om alle medewerkers eenvoudiger te leren schrijven in begrijpelijke taal.

Wel voert Kompas de Wet Taaleis in het kader van re-integratie uit. Dit betreft niet het beleidsveld Volwasseneducatie, maar valt onder de uitvoering van de Participatiewet. De Wet Taaleis houdt in dat werkzoekenden moeten voldoen aan minimaal taalniveau F1 (vergelijkbaar groep 8 basisschool/diploma inburgering). Voldoet men hier niet aan dan dient men zich in te spannen om binnen 3 jaar dit taalniveau te behalen. Enkele doelgroepen zijn vrijgesteld van de Wet Taaleis, bijv. mensen die nog bezig zijn met hun inburgering, mensen welke 100% en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. Kompas verwijst mensen door naar partners bij welke zij terecht kunnen voor ondersteuning bij het behalen van taalniveau 1F (bijv. Arcus/Volwasseneducatie, lokale taalclubs, bibliotheek, internet educatie etc).

Hiervoor is al aangegeven hoeveel personen in 2016 hebben deelgenomen aan de Taalclub.

6. **Hoeveel gevallen van laaggeletterdheid zijn de laatste jaren per jaar opgespoord door de Taalclub? Welke categorieën zijn daaruit naar voren gekomen? Hoe zijn die geholpen?**

De meeste deelnemers van de Taalclub hebben moeite met lezen en schrijven van de Nederlandse taal en zijn dus volgens de norm laaggeletterd. De Taalclub voorziet in ondersteuning van verplichte (inburgerings)trajecten en in het onderhouden van een basisniveau van de Nederlandse taal. De getrainde vrijwilligers hebben vaardigheden op het gebied van interculturele communicatie, grammatica, lezen en schrijven. Deze vaardigheden worden op maat ingezet bij de deelnemers van de Taalclub. Begin dit jaar hebben er oriënterende gesprekken plaatsgevonden met de faculteit Logopedie van de Hogeschool Zuyd. Dit heeft ertoe geleid dat vanaf het nieuwe schooljaar in september 2017, studenten van de opleiding Logopedie worden ingezet bij de Taalclub. Er zullen o.a. workshops gegeven worden aan de vrijwilligers zodat

zij de klankkleuren van de Nederlandse taal beter kunnen aanleren bij de deelnemers van de Taalclub.

7. Welke andere voorzieningen sporen laaggeletterdheid op en hoe effectief en efficiënt zijn die?

De Stichting Lezen en Schrijven stelt dat de laagdrempelige ontmoetingsplekken, die het uitgangspunt taal hebben, in vele gevallen de noodzakelijke eerste schakel in de taalketen vormen. Het doel is niet alleen het leren van de Nederlandse taal. Veel belangrijker is dat deelnemers, door Nederlands te leren, in contact komen met anderen en sociale activiteiten gaan ondernemen. Ofwel, meedoen in de Nederlandse maatschappij.

Het bovenstaande sluit aan bij de visie, vormgeving en doelstelling van de Taalclub in Voerendaal. De Taalclub is een collectieve voorziening en biedt taalontmoetingen op maat aan op basis van gelijkwaardigheid tussen Nederlandstalige vrijwilligers en inwoners die de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn. Deze ontmoetingen stimuleren en activeren de deelnemers met betrekking tot ontwikkelen op het gebied van Nederlandse taal in de breedste zin van het woord (luisteren, lezen, spreken en schrijven).

De Taalclub is bewust laagdrempelig ingericht en vormgegeven. Er wordt individueel les gegeven, afgestemd op de behoefte, het startpunt en leertempo van de deelnemers van niveau F1 t/m NT2. Er is ook een kinderopvang geregeld zodat deelnemers met niet-schoolgaande kinderen ook kunnen deelnemen. Ook is er de mogelijkheid om brieven van thuis mee te nemen die worden gelezen en besproken.

Daarnaast worden sociale contacten gestimuleerd door bij iedere bijeenkomst met elkaar in gesprek te gaan in de Nederlandse taal. Evenredig belangrijk aan het leren van de Nederlandse taal, is het in contact komen met anderen, de verschillende culturen en het ondernemen van sociale activiteiten. Zoals aan de slag gaan binnen het aangeboden vrijwilligerswerk in de gemeente Voerendaal.

Binnen het doel van de Taalclub kan onderscheid gemaakt worden tussen twee stromingen:

- *Verbeteren taalvaardigheid*: deelnemende cursisten zullen door deelname aan de taalclub een groei ervaren in taalvaardige capaciteiten en zal laaggeletterdheid afnemen.
- *Sociale ontmoeting*: de Taalclub activeert en stimuleert deelnemers en vrijwilligers op het gebied van sociale contacten.

Met inzet van de Taalclub streeft de gemeente Voerendaal ernaar om de volgende resultaten te bewerkstelligen:

- Verbeteren van de taalvaardigheid van de deelnemers. Hierin kan onderscheid gemaakt worden tussen lezen, schrijven, spreken en luisteren.
- Bevorderen van de zelfredzaamheid van de deelnemers. Dit kan door bijvoorbeeld het uitleggen van Nederlandse brieven of het aansturen op zelf ondernemen van activiteiten zoals fietsen, winkelen of mobiliseren met openbaar vervoer.
- Stimuleren van een groei op het gebied van sociale participatie.
- Draagt bij aan een toename van sociale contacten bij de deelnemers.

In de praktijk blijkt dat de Taalclub ook een zogenaamde goede vindplaats is voor andere ondersteuningsvragen, bijvoorbeeld over

opvoedingsondersteuning. Door de vertrouwensrelatie die binnen de Taalclub ontstaat bij o.a. nieuwkomers wordt een situatie gecreëerd dat men ook andere hulpvragen durft te stellen. Deze worden in overleg met betrokkene naar partners in het sociale domein doorverwezen, bijvoorbeeld Algemeen Maatschappelijk Werk. Daarnaast wordt op dit moment, mede door het aantal ondersteuningsvragen die gesteld zijn door deelnemers van de Taalclub en het maatschappelijk middenveld, een nieuwe functie bij het Wijksteunpunt ontwikkeld waar o.a. thema-ontmoetingsavonden zullen worden georganiseerd voor nieuwe Voerendaalse inwoners en deelnemers van de Taalclub.

8. **Zijn er nog acties die de komende tijd worden ingezet door de wethouder om laaggeletterdheid op te sporen, dan wel aan te pakken?**
Om laaggeletterdheid effectiever aan te pakken wordt met diverse publieke en private partijen binnen de regio Parkstad Limburg een bondgenootschap opgericht. De doelstelling van dit bondgenootschap is om gezamenlijk laaggeletterdheid in de regio Parkstad te voorkomen en te verminderen. Dit is een vervolg op het convenant laaggeletterdheid dat binnen Parkstad Limburg in de periode 2012-2016 is gesloten en waar we als gemeente deel van hebben uitgemaakt. In Parkstad nemen lokale overheden, maatschappelijk werk, bibliotheken, onderwijsinstellingen, woningcorporaties, uitzendbureaus, taalbureaus, kinderopvangorganisaties, zorginstellingen, gezondheidsinstellingen en bedrijven deel. Vanuit de deelnemende gemeentes in het bondgenootschap is daarnaast het initiatief ontstaan om een campagne te starten voor de zoektocht naar de 'stille' laaggeletterde en voor deze campagne een subsidieaanvraag in te dienen bij het Rijk. Op dit moment staan we, met gemeente Heerlen als penvoerder, op het punt om de subsidieaanvraag in het kader van de regeling 'Tel mee met Taal' in te dienen.
9. **Is er een cliëntvolgsysteem? Zo ja, hoe ziet dat er uit?**
Kompas heeft geen cliëntvolgsysteem op het gebied van laaggeletterdheid, omdat deze taak niet bij Kompas is belegd. Wel heeft Kompas uiteraard cliëntsystemen gericht op activering en re-integratie en systemen voor opvolging van cliënten en het managen van werkprocessen. Verder houdt Arcus in het kader van volwasseneducatie bij welke personen onderwijs volgen. Hiervan ontvangen we per kwartaal een overzicht.
10. **Worden de gegevens van het volgsysteem één op één doorvertaald naar een managementsysteem? Zo ja, hoe ziet dat uit en zijn de cijfers voor ons beschikbaar?**
Dit is niet aan de orde oftewel de gegevens worden niet doorvertaald naar een managementsysteem.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

P.J.E. Leunissen
Wethouder Welzijn